

SLÖTTA I HJÄRTARE GENOM TIERA!

När ja va liten så haddome fortfarande häst i Hjärtare. Men 1961 så köpte pappa den förste traoktorn. Å sen sinkat'la inte länge inna hästen bla pensionär. Den som bare hade en häst fick nöja se mä en slöttermaskin som tok fyra fot, men da som hade parhästa kånne ha femfotare. Ja' kan inte minnas att da ginge å vände hö för hann, men söddet förekom ju. Om ja minns rätt, så köpte pappa en hövännare 1959. De va en söndäringa sprätt som vi kalltom'et å den kördes ju mä hästen dom förste åra. När traoktorn hade kommet te så skrua da å skäkera å tok ner maskinen te sme'-Sven (Sven Carlsson i Ullared) så swetsa han ihop a dragstång.

De va ju liadant mä slöttermaskinen, där fick en skära å parstånga å så smidde Sven te ett par järn, så att en konne köppla'n åter traoktorn. Men då gick där ju åt två personer när en skälle slö för en skälle ju dra i spaken, de va ju uhallit kanveta. Men smeen va ju en rikti oppfinnare så han dro en vajer ifrå tröva på maskinen å den gick igönom a talja som satt rättså laongt fram på staonga, å så en krok i ännen som passte på den ene lyftarmen på traoktorn. Så när en dro i lyftspaken så lötte't i lien på maskinen. Sen gick et la bra så länge där va usselt gräs älla de va tört, men va där bra gräs älla de va vått å lejder så va ju maskinen för lätt när där inte satt nön på setsen, då velle't kasa. Så då kånne't bära te att ja fick setta där som tyngde. Söddet kånne ju en småpajk dåva te.

När gräset va slaet å vänt nön gaong så skället ju hängas. I Hjärtare haddome allti nie staka i hässjera. När en skälle sätta a hässja så fick en ju börja mä å ta ännu gräset där hu skälle stå. Sen va'et ju te å hogga håll mä a gärsstång. Stakana skälle stå litegrann i sicksack å helst lite grövre staka åt ännana te, ännastakana skälle luta utåt. Om gräset va tongt å dålit tört så sattom'e iblann stiver på ännastakana. Da fick en sno fast mä en tråaståmp.

Detta att en hade nie staka i hässjera berodde på att de ble ett lagom stort lass när en körde löshö mä häst. Vi användom vanli hässjetrå som va virater på träbräder. De' skälle gå bra å hässja på snöre hade farsan hört, då kan en bare skära å snörena så höet datt rätt ner, å sen slänga snörena. De låter la maocklit men de va bare de att desse specielle snörena vore gjorda å papper, å när da blee foktia så längde de se så hele skiten sack. Så de ble la bare en gaong. Tre eller fyra tråa brukte't va. Te å börja mä så dro ju hästen släpriva men da gick et ju inte å ha te traoktorn, så då köptes där in a traoktorsläpriva. Denna riva brukte ja ofta få köra, när ja va bleen såpass stor så ja räckte ner te trövera. Å de sinka ju inte så länge inna en hade gjort de när de gällde en liten Fordson Dexta.

Nönting som ja ä tjongen te å nämna, de ä samarbetet som vi haddom imälom ställena i Övrahjärtare. Däfför vorom'e gött om folk när vi hässjam, sju, åtta personer iblann. Å då fick minsann riva gå hela tia, så da släppe å stå å luta se imot tjueskafet. Anders (Emanuelsson) han tyckte att ja va lite väl grisker iblann, så de va nock bäst å höppa ånna när ja kom färane, han va la rädder för å bli överkörd.

Dehäringa mä den gamle hästaslöttermaskinen blee da kwickt kee å, då blaet att da lejde Bo i Ängasjö te å slö nöra år inna gobbana sloe se ihop å köpte ett eget slötteraggregat. Nu hade arbetsbredda kommet opp i sex fot. Å den gamle sprätten bla utbytt mot a gaffelsidräfsa.

Där va ju tre ställe i Övrahjärtare. Å så arrenderame Åke Bengtssons i Yttrahjärtare å te Håkes köptome gräset på rot i många år. När allt detta va opphängt på hässjer så gjordome sluttrycket oppe i Grönli. Å de kan ja si, att där va gött om bå blinninga å aent illtörje.

Ja minns att ett år när de va bra gräs så haddome 160 hässjer ståene inna vi börjtom å köra in et.

Körs, wa vi sletom, en la då raint inte på hullet da vekera, men de va ju rolit ändå. När wi sletom som värst så kom Elsa i skolehuset å sae att i ättermedda ska i komma te me på kaffe, ja har gjort jorgobbstårta. De behövdene la inte si två gaonger för storbenna de vorome la raint inte. De känne bli rättså gött om folk i henna trågarn när alle gobba, fruntimmer å onga komme ihop.

Å sen gick ett la i ett enda masadra', när de sista va opphängt så fick en ta te å köra in.

Hemma haddom vi dressinhiss, de vanliaste va ju annars släphiss. För den som inte vet wa en dressinhiss ä så får ja tala om att de ä en sorts travers som går på en räls som hänger i ryggåsen. Hemma va de en träräls sex gånger sex tåm som va beslaen mä plattjärn oppepå. En körde in lasset på loen å spännde ifrå marra, hu fick gå ut ve sia om. Sen sto där en tom vaong ute ve gavelen som en spände för. Längst bak på långvaongsträet satt a ögla å där kroka en fast vajern. När en då försiktit körde fram så åka lasset opp i taket, där klickat te å så for lasset in på rännet. De som höllde ihop höet de va ett par vajra som låp igönom två klene träslaner som låe på flaket, å mitt onnerte satt en lås. Å när en ryckte i snöret te låsen så datt höet ner på rännet. Än kan ja håwa hår de knaka i da gamle saoxera när lassa for in på rännet.

Fram i sluttet på sextitalet vore de nöjda å hölla på mä löshö. Då hade Arne i Skogsäng skaffat en löspress, å mä hansa hjälp så pressame ifrå hässjer. En man fick stå å mata i pressen för hann mä a tjua å sen lästome

balera på flakvaong. En fick lägga lasset väl så att de inte kalva på hemväjen. De va slutt mä hissanet, för nu haddome en elevator. När höet äntelia va onner tak så va de keliaste arbetet igen, då skälle alla hässjera viras opp.

De gick la an å skaffa grejer när tre bönner delte på köstnaden, 1971 haddome egen press. Nöt å de första ja tok te mä ätter att pappa va dö 1975, de va å bygga en skulltörk. Håkan hade byggt sin nöt år inna, å Grönlín (Bertil Emanuelsson) byggde mä. Ätter de så sloppome ju hässja så de sparte ju in hemst mä arbete. Först bleet en liten trekantier vaong ätter pressen som samla ihop ett tjugetal baler, å när en ryckte i ett snöre så öppnas a locka där bak å på så vis låe balera i höja på stycket. De va la bra, men en fick ju liaväl lassa för hann. Vi köptom ett par redia balvaonga å Alf på Mösen, han sålde möe maskiner å alle sla på da tia. Anna-Greta (Emanuelsson) å Maj-Britt (Johansson) stoe nästan allti å lae lass de va ju strävit för dom, men se köra traoktor de velle de rakt inte lärase te.

Detta arbetet släppede ifrå när vi fingom skaffat en hårdpress mä balkastare. Ve da tia så va slötteraggregatet börte sen länge, då vaet rotorbalk istället å hövännare byttes mä i flere omgånga.

Allt dehäringa gick la an om väert velle va mä, men så vaet ju inte jämt. Ja håwar en gaong när vi haddom hatt swår försommertörk. När vi sloom te Håkes så va gräset så usselt på da törraste knölana så de datt ner imällom ståbben å syntes inte. Då letame opp a gammel hästriva å köpplam bakom traoktorn. Sen så körde mi söster Ann-Charlotte å stränga opp de lella där va. Iblann kånnet va på hett höllet. Då väjde löspressata baler över tjuge kilo. Håre kånne en veta om väert skälle bli bra? Jo om en hörde Espenäsa hånna skälla då kånnet bli bra vär, så då vaet ti te slö. Nu äet la vaja snart tjuge år sen vi törkam nö hö tror ja. Å de e la gött å sleppa de sletet, men vi haddom liaväl rolit!

Ett aent sätt å ta vare på gräs e ju å ensilerat. I början sextitalet så va de ätta bönner som ginge ihop å köpte en slaghack å en elevator. De va Torsten på Kinnadungen, Åke Bengtsson å Swen-Adel i Yttrahjärtare, Gösta å Håkan i Övrahjärtare, Bengt Reis å Björn Kluge i Espenäs å så Henry i Lyngstek.

Sen så byggdes där träsiloa i tryckimpregnerat virke på alle ställena. Den vi haddom hemma va sex meter höj å fyra i diameter. Mä järnbånn ikring. Men de va inte nåck mä de, en skälle ju ha nöt å köra gräset på. Då byggdes där näthäcka på da gamle gommihjulsvaognana. Tre vaogna gick åt.

Männas en hängde bakom hacken så va den andre på väjen å den treje sto framme på gåern å ble ålässt. De gick åt sex gobba när detta gjordes, en som körde hacken, en som körde fram lass, två som lässte å, å två i silon. När ja va tolv år, tror ja de va, så va ja stoer nock te å köra fram lass. Då får

ja si att en va la rättså kärrier. Håkan körde hacken, å de berodde på att han hade en stor Fordson Major. Te å börja mä så hade de för se att en känne köra hårdet väert va, men så vaet inte riktigt, de bla ju hår mö pressvann som helst om de regna, å sen blaet ju bännfråset på vintern. Ja håwar mä håre gobbana såe ut, da bægge som ginge i silon å jämna. Da finge detta blöta gräset i huet, å på huet hade de söddadäringa Pullför-hätter som da hade fått som reklam på Lantmanna. Blåa hätter mä blå skärm utå pressad papp. Da vore både blåa å gröna i syna när da komme ner te medda. Där va la säkert a stor bråska i köket mä, för mor skälle ju ha bå kaffe å medda te fölket.

De dära pressvannet skälle ju tas vare på å köras ut på stycket igen men de gick la lite håresomhelst mä de iblann å de förekom att de läckte ut, å nön vattenbränn blee förgeftater. En stor fördel mä ensileranet va att en känne ta två skörda om åert, de va ju swårt om en törkat te hö. Va här riktigt bra törk i augusti så kånnet'la gå å få ett tört, somma kalltet håv, om de va andreskörd.

Såhär gick et te i nöra år, sen skaffa de självavlastanne vaogna, sen sparte de ju in da bægge som lāsste å lass, å då räcktet mä två vaogna å fyra man.

A pachasia som ja måste nämna ä hår de bar te när da hacka i Lyngstek en å da förste gaongera. När denne slaghacken va inköpt så va de den förste maskinen som va krafttuttagsdreven. Å detta vore da inte vana ve. Da hadenock sett att där va smörjeköppa på aoxelen, så där bla la säkert smort, men att en skolle dra isär aokselen å lägga i fett där mä, de hade ingen tänkt på. Rätt som de va så va aoxelen krökter å sto inte te å dra isär. Da länka fast aoxelen i körsbärsträet som sto på gåern i Lyngstek, å sen dro Håkan i den andre ännen mä Majoren. De gick inte alls bra. De enda som hände va att traoktorn slira, å barken på träet bla fördärvater så träet mötte Henry hogga ner åert ätter.

De bla swonget å köpa en ny aoxel. De va säkert a stor utgeft, da finge la ta et sòm ett hånnabett som en brukar si.

Ångefär på detta viset gick et te i maonga år, tess vi haddom sletet ut den tredje slaghacken. Då hade flere å desse bönnerna blett börte. Ja kan inte minnas nöra årtal, men på åttitalet kanske, då vaet exakthacken som kom istället. Då fick en slö gräset ett par da inna en hackat, så fick en et ju lite törrare. Sen wartet la inte så länge inna Stefan i Egnare börjte å köra börte mä råndbalspress, men de fämmela skriva om en aen gaong när de ä bleet gammelt. Men de ä la inte vart å vänta rent för länge för här ä snart inga bönnerna igen!

Ingemar i Hjärtare